

**FRONTUL PLUGARILOR — PARTID POLITIC SAU
ORGANIZAȚIE DE MASĂ (1944—1953) ?****GHEORGHE ONIȘORU**

Una din metodele preferate de acțiune a comuniștilor a constituit-o, până la acapararea întregii puteri, politica de creare a unor fronturi cu titulaturi cât mai democratice. Încă de la apariția Partidului Comunist din România ca Secție Română a Internaționalei Comuniste, în 1921, el s-a situat în afara legilor și a intereselor fundamentale ale țării, fapt pentru care a fost constrâns să activeze în ilegalitate, acționând ca agentură a Moscovei în România. În afara actelor subversive, afirmația este susținută de documentele partidului, rezoluția Congresului al III-lea al P.C.d.R., din septembrie 1924, în chestiunea națională¹, în fapt un atentat la integritatea României, susținea că datorită „imperialismului românesc” Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banatul și Dobrogea trebuiau să se desprindă de România. La Congresul al IV-lea, deși a fost adoptată o poziție mai rezonabilă relativă la Dobrogea, Transilvania și Banat, rezoluția chestiunea națională avea din nou un caracter antiromânesc precizând că „...Partidul nostru e obligat să sprijine prin toate măsurile lupta maselor muncitoare din Basarabia pentru a se uni cu R.A.S.S.M. (Moldova Sovietică)...”, același lucru fiind valabil și pentru Bucovina². În acest context, P.C.d.R. a pus bazele unor organizații legale, având aparent intenții democratice, care, deși se pretindeau a fi independente, erau îndeaproape controlate de ei. Aici putem enumera Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice, Blocul Muncitoresc-Țărănesc, Madosz-ul (organizație de stânga a populației maghiare) și, din 1933, Frontul Plugarilor — cea mai importantă dintre ele, în special prin rolul jucat după 23 august 1944.

Centrul de greutate al acestei organizații a fost situat în regiunea Hunedoara, primul congres având loc la Deva pe 18 aprilie 1933, la 8 noiembrie fiind ales și președintele ei în persoana dr. Petru Groza. Fiul preotului Adam Groza s-a născut la Băcia, pe 7 decembrie 1884, și a fost beneficiarul unei educații alese, studiind la Budapesta, Berlin și Leipzig și vorbind fluent limba maghiară. Posesorul unei averi deloc neglijabile, a intrat în politică, fiind ales deputat de 5 ori între 1920—1927 și intrând în două cabinete conduse de generalul Averescu, degajând imaginea unui om care-și trăiește din plin clipa și mai puțin pe aceea a unui revoluționar³. Ca în multe alte cazuri istoriografia comunistă a exagerat și activitatea depusă de dr. P. Groza și organizația sa până la 1938, când au fost desființate toate partidele politice, făcându-se mult zgomot în jurul așa-ziselor înțelegeri istorice de la Băcia din septembrie 1933 dintre Frontul Plugarilor și Madosz, ca și cea de la Țebea din 6 decembrie 1935, dintre F. P., Partidul Socialist (Popovici) și Blocul pentru Apărarea Libertăților Democratice, dar mai ales în jurul alegerilor parțiale din 1936. Că totul este propagandă ne este demonstrat indubitabil de rezultatul alegerilor din 1937 când a obținut sub 0,20% din voturi.

Una din rațiunile folosirii lui P. Groza a constituit-o imaginea tipică a burghezului pe care o întruchipa acesta, în spatele paravanului fiind promovate interesele obscure ale Moscovei. De la această acțiune nu erau excluse nici forțele de dreapta, în 1940 Petru Groza precizându-i lui N. Pătrașcu, unul din liderii mișcării legionare, dorința Moscovei de a sprijini Garda de fier dacă aceasta s-ar orienta spre stânga⁴. După câțiva ani, spre sfârșitul lui 1943, în cursul unei întrevederi cu mareșalul Ion Antonescu, dr. Groza și-a pledat din nou cauza susținând că în cazul ipotezei plauzibile că U.R.S.S. va câștiga războiul va veni și vremea sa⁵, ceea ce i-a adus o înțemnițare de o lună. Pe măsura precipitării evenimentelor în sensul intuit de Groza, comuniștii au început să iasă din amorteală și să creeze noi alianțe menite să-i situeze într-o poziție avantajoasă în raporturile cu P.N.Ț. și P.N.L. Astfel, la 26 mai 1944, s-a constituit Coaliția Național Democrată în care alături de comuniști și F.P., au mai intrat Uniunea Patrioților și Madosz-ul organizației aflate sub influența lor directă, dar și Partidul Socialist Țărănesc (M. Ralea), gruparea liberală condusă de Gh. Tătăărăscu și iorghiștii din jurul dr. Petre Topa⁶, toate apropiate de interese de moment sau calcul politic. Cu toate acestea, atunci când a fost semnat acordul privind constituirea Blocului Național Democrat (format din P.C.R., P.S.D., P.N.L., P.N.Ț.), a eșuat tentativa comuniștilor de a include în această alianță Frontul Plugarilor, Uniunea Patriotică și P.S.Ț.⁷, ceea ce ar fi dus la ruperea echilibrului dreapta-stânga.

Actul de la 23 august 1944 a găsit Frontul Plugarilor, la fel ca și pe comuniști, într-o stare embrionară, activitatea sa fiind redusă la acțiunile lui Petru Groza și a grupului din jurul său. Odată cu declanșarea ofensivei comuniste de preluare a conducerii guvernului, în numele Frontului Național Democrat, a început și activitatea de dezvoltare în teritoriu a Frontului Plugarilor, rolul său fiind acela de aliat principal în lumea satelor. Deși inexistent ca partid ca structură la nivel național, F.P. a aderat, pe 29 septembrie 1944, la platforma propusă de P.C.d.R.⁸, făcând doar unele mici observații de formă. După cum reiese din documentele vremii, acțiunea de extindere a F.P. s-a făcut de la început sub influența comuniștilor, C.C. hotărând ca Frontul Plugarilor să preia funcțiile Uniunii Patrioților la sate, urmând ca să adune masele de țărani săraci și mijlocași⁹. fapt transpus în practică în toate zonele țării. De altfel, un raport al organizației județene Bacău — F.P. menționează clar că „începutul activității la țară s-a făcut pe linia Unirii Patrioților, constituindu-se în 4 comune comitete. Aceste comitete au fost ulterior transformate în comitete F.P. Activitatea mai intensă s-a început în 10 noiembrie 1944 când a fost constituit un comitet provizoriu de activitate”¹⁰. Pasajul este semnificativ mai ales având în vedere că, la acea dată, Frontul Plugarilor devenise deja partid reprezentat în guvern, deși în întreaga Regională Moldova existau doar 3500 de membri¹¹. cifra neputând fi însă confirmată de carnete, fiind vorba de aderenți presupuși.

Ajuns peste noapte membru în coaliția guvernamentală, instalată la începutul lui noiembrie 1944, Frontul Plugarilor a devenit subiectul a numeroase rapoarte diplomatice sau militare. Astfel, o notă a Ministerului de Război — Serviciul Informativ din 6 noiembrie 1944 consemna că „Frontul Plugarilor este o organizație politică condusă de fostul mi-

nistru Petru Groza, care practică un marxism aplicat păturii țărănești. Conducătorul acestei organizații este un intelectual distins, care deși posesor al unei averi considerabile, este totuși sincer atașat cauzei marxiste și progresului social¹². La rândul ei, legația Spaniei din Turcia prezentând lista noului guvern îl considera pe Petru Groza ca aparținând stângii moderate¹³. În noul cabinet, alături de dr. Groza numit vicepreședinte, Frontul Plugarilor mai era reprezentat și de un subsecretar de stat la Agricultură — respectiv Romulus Zăroni. Pe linia consolidării grupării plugărimii poate fi înscrisă și fuziunea din 30 noiembrie 1944 cu Partidului Socialist Țărănesc condus de Mihai Ralea (fost ministru al muncii în guvernul Armand Călinescu), ceea ce a întărit mai ales nucleul central.

După consolidarea pozițiilor și în noul cabinet condus de generalul Nicolae Rădulescu, acționând în continuare la sugestiile comuniștilor, organizațiile locale ale Frontului Plugarilor au făcut tot ce era posibil pentru crearea unei stări explozive la sate în vederea transformării României într-o țară neguvernabilă, scopul fiind înlocuirea primului ministru. Astfel, la 8 ianuarie 1945, a fost adresată o chemare către țărănime în care era susținută ideea expropriării moșiilor de peste 50 ha¹⁴. După o lună, la scurt timp de la publicarea programului de guvernare al F.N.D. (29 ianuarie 1945) la 10—11 februarie a fost lansat un apel către țărani prin care aceștia erau îndemnați să treacă la împărțirea imediată a pământului¹⁵, o nouă și decisivă tentativă de torpilare a guvernului. Apelul Frontului Plugarilor se înscrie într-o succesiune bine definită a evenimentelor care au culminat cu răsturnarea guvernului, acesta în urma sosirii la București a lui Andrei Inuarevici Vișinski, la 28 februarie 1945.

După ce, în condițiile brutalei intervenții sovietice, a eșuat tentativa prințului Barbu Știrbey de a forma guvernul, la 2 martie mandatul a fost încredințat lui Petru Groza, în calitate de exponent al F.N.D. Deși, cum am subliniat deja, Frontul Plugarilor nu avea anvergura necesară propunerii șefului executivului, iar regele a respins prima listă a cabinetului, considerând-o pe drept cuvânt nereprezentativă, Petru Groza a insistat în demersul său, sugerând că se bucură de încrederea rușilor, care i-au promis o îmbunătățire a termenilor armistițiului și retrocedarea Transilvaniei¹⁶. În fața rezistenței suveranului a fost nevoie de o nouă intervenție a lui A. I. Vișinski, care a ținut să amenințe cu încetarea existenței României ca stat suveran¹⁷, impunând prin forță și minciună o minoritate pro-comunistă¹⁸ în fruntea țării. Datorită situației internaționale complexe Moscova nu a impus un guvern pur comunist, recurgând încă, la fel ca în alte țări, la tactica Frontului Național. Reprezentanții necomuniști din executiv care au fost cooptați (cei mai importanți fiind Petru Groza — primul ministru — și Gheorghe Tătăărăscu — ministrul de externe) au avut menirea de a contribui la recunoașterea regimului în Occident¹⁹. De altfel, în același scop, al acreditării ideii de regim democratic reprezentativ, în țară s-a desfășurat o intensă activitate propagandistică, concretizată în mitinguri și telegrame adresate regelui prin care era solicitată numirea lui Groza ca șef al executivului. În acest cadru se înscrie și ședința Frontului Plugarilor din 5 martie, desfășurată în sediul central din str. Negustorilor nr. 1, București. Cu acest

prilej a fost redactată o telegramă către regele Mihai, semnată de secretarul general al F.P., Miron Belea, cerându-se acceptarea cabinetului Groza ca fiind „singurul Guvern care legiferează reforma agrară și care va putea procura semințe și unelte agricole necesare refacerii economice a țării”²⁰.

În seara zilei de 6 martie, la orele 19,30, guvernul Groza a prezentat regelui jurământul de credință²¹, inaugurând o nouă fază a istoriei naționale, Frontul Plugarilor fiind reprezentat, în afară de primul ministru, de alți 3 membri, Mihai Ralea, Romulus Zăroni (miniștri) și C. Agiu (membru marcant al P.C.d.R., subsecretar de stat)²². Beneficiind de noul regim introdus în țară, sub atenția îndrumare a comuniștilor, Frontul Plugarilor a trecut într-o nouă fază de organizare în teritoriu, având o finalitate precisă — subminarea P.N.Ț. în mediul rural. În această operațiune s-a încercat o exploatare cât mai eficientă a primelor succese ale guvernului (revenirea Transilvaniei de Nord sub administrație românească și legiferarea reformei agrare), realizări salutate cu mult entuziasm de către radio Moscova²³. Cu o atenție deosebită a fost tratată problema reformei agrare de către comuniști, instrucțiunile C. C. în această problemă subliniind că organizațiile de partid au rolul de a conlucra și îndruma Frontul Plugarilor, dar în nici un caz să nu se substituie acestuia. De respectarea lor depindea „ca masa de împroprietăriți să devină animatorul și mobilizatorul întregii țărănime, pentru victoria în alegeri și prin aceasta să contribuie la consolidarea regimului democrat în România”²⁴. Într-o primă fază acest obiectiv a fost realizat, țărani îndreptându-se către Frontul Plugarilor și evitând pe comuniști, fără a sesiza că, de fapt, Frontul este doar o anexă la sate a P.C.d.R. Pentru a exemplifica, la 30 mai 1945 în cele 12 județe ale Moldovei, în timp ce P.C. avea la sate 97 de celule cu 2.693 membri, F.P. era susținut de 174.474 țărani²⁵. Acest succes se explică prin gama largă a procedeelelor folosite, ce au mers până la condiționarea primirii rației alimentare în funcție de apartenența la F.P.²⁶.

În vara anului 1945 a avut loc și Congresul Frontului Plugarilor (24—27 iunie), nou prilej de afirmare a populismului promovat de această grupare, și de alegere a noului Comitet Central, în frunte cu Petru Groza, vicepreședinti fiind Mihai Ralea, Constantin Agiu, Ion Moga Fileriu, Gheorghe Radu-Baia²⁷, ca și de reafirmare a atașamentului față de politica guvernului. Un alt element semnificativ l-a constituit vizita lui Petru Groza în U.R.S.S. desfășurată între 4—13 septembrie 1945, ea fiind prima efectuată de un prim ministru român. Însă, cu tot suportul acordat de către ruși, guvernul a devenit tot mai impopular în țară²⁸, iar propaganda în lumea statelor a început să fie respinsă din ce în ce mai mult de către populație. Aceasta s-a răsfrânt și în acțiunea declanșată după Conferința de la Moscova din decembrie 1945, când pe prim plan a trecut problema alegerilor parlamentare.

Pentru asigurarea victoriei în alegeri P.C.R. a preconizat menținerea alianței ce stătea la baza guvernului și, în consecință, prezentarea acestor forțe pe liste comune, primii care au răspuns afirmativ chemării fiind, la 16 februarie 1946, cei din Frontul Plugarilor²⁹. Această urgență este explicabilă dacă avem în vedere situația din P.S.D., comuniștii având nevoie de un aliat fidel. Noul organism încheiat, Blocul Partidelor Democratice, și-a ales semnul electoral „Soarele” (F.P. având ca semn

distincție „Secera”), iar la 20 mai și-a lansat Platforma-program³⁰. La rândul său Frontul Plugarilor și-a făcut public programul, plin de fraze și promisiuni demagogice, ținând să se recomande ca fiind „organizația de masă a întregii plugărimi din România”³¹. Atenția principală a fost îndreptată spre mediul rural, acolo unde P.C.R. era întâmpinat cu adversitate, vizându-se câștigarea acestui important segment social. Tactica a fost hotărâtă în continuare tot de comuniști, care împânziseră de altfel Frontul de la nivelul central până la cel al organizațiilor de bază. De multe ori acești activiști și-au depășit atribuțiile, generând confuzii³², fapt semnalat chiar de lideri ai P.C.R., cum ar fi Alexandru Moghioraș care preciza că: „Trebuie luate măsuri ca comuniștii să nu se substituie F.P. Sunt cazuri când un membru al partidului este și președintele F.P. și secretarul partidului”³³. Ajutorul era concretizat prin numeroase alte forme, cele mai frecvente fiind punerea la dispoziție a unor mijloace de transport (în special camioane) și prin salarizarea unor activiști³⁴. De asemenea, plângerile adresate de către Regionalele F.P., în legătură cu imixtiunile propagandiștilor P.C.R., trimiși la sate, confirmă că Frontul era mai mult o organizație de masă decât un partid. Astfel, în iunie 1946, se raporta că „instructorii P.C.R. plecați prin județ mereu întrebuintează același procedeu că F.P. este ramura partidului. Așa s-a întâmplat la Perieni unde activiștii au mers mai departe spunând că vor mătura ei la front. La riposta țăranilor care au obiectat că ei sunt frontiști și va întreba pe dl. președinte Crivei dacă F.P. și P.C. este tot una, Ichim a spus că Crivei este pe ducă”³⁵. În privința activității membrilor P.C., în rândurile Frontului Plugarilor, de multe ori ei au dus la discreditarea acestora pentru că erau „cunoscuți ca comuniști”³⁶, ceea ce reconfirmă respingerea de către țărani a doctrinei și metodelor comuniste.

Campania electorală a B.P.D., deschisă oficial prin discursul rostit la Iași pe 2 iunie 1946 de către Petru Groza (ocazie cu care a devenit cetățean de onoare al acestui oraș)³⁷, a prilejuit etalarea unei palte largi de acțiune în fața popularității evidente a P.N.Ț. și a rezistenței mute a populației în fața metodelor de guvernare. Opoziția anticomunistă era puternică în multe zone, în care devansa clar blocul guvernamental, realitate semnalată în numeroase rapoarte informative. Astfel, în circumscripția administrativă Oradea se remarcă județele Sălaj și Maramureș, ce reprezentau fief-ul lui Iuliu Maniu, urmate de Satu Mare și Bihor³⁸, în timp ce în circumscripția administrativă Sibiu cei mai puternici erau maniștii³⁹. La rândul ei, Siguranța Timiș consemna că țăranii erau ostili guvernului, fiind înregistrați în majoritate în P.N.Ț. — Maniu, apoi în P.N.L. și Frontul Plugarilor⁴⁰. Acestor dificultăți li s-au adăugat altele, cum ar fi cele din județul Baia, unde în iulie 1946 a fost nevoie de o campanie intensă de lămurire a populației că Frontul Plugarilor trebuia să meargă pe listele B.P.D., o parte a organizațiilor crezând că va fi adoptată tactica listelor separate⁴¹. Nici Banatul nu făcea excepție. P.C.R., având toate motivele să fie nesatisfăcut de activitatea F.P. și a conducerii regionale caracterizată ca fiind „lipsită de intelectuali care să cunoască legile de reformă agrară, se simte neactivitate și nepricepere”⁴². În aceste condiții devenea tot mai greu de contracarat o lozincă la modă, lansată de maniști, pe care timpul a confirmat-o, aceea că „Fiecare vot dat lui Groza, este o cărămidă pentru colhoz”⁴³.

Misiunea era complicată de faptul că activiști ai F.P. trimiși la sate nu aveau puterea să-convîngă pe țărani că spun adevărul, pentru că sătenii după ce ascultau în liniște discursul comunist întrebau tot în legătură cu situația economică a lor și a țării ⁴⁴.

Ziua alegerilor, 19 noiembrie 1946, a reconfirmat faptul că populația nu s-a lăsat înșelată de propaganda B.P.D. și că multă lume s-a înscris în partidele din Bloc numai pentru a scăpa de șicanele autorităților. Astfel, un raport al comuniștilor ce precizează unele realități din Moldova nota că „în toate județele membri ai Frontului Plugarilor au votat cu maniștii... La Vaslui s-a văzut că mulți din ei (tătărăscienii — n.n.) în ziua alegerilor făceau propagandă anticomunistă, îndemnând lumea să voteze cu Brătianu... La Huși în cadrul alegerilor majoritatea au votat cu maniștii” ⁴⁵. Atitudinea antiguvernamentală este ușor sesizabilă și la nivelul diferitelor segmente sociale, aici înscriindu-se armata ⁴⁶, preoții, învățătorii și profesorii ⁴⁷, în comuna Scânteia — Vaslui, în noaptea alegerilor, preotul Zaharia mergând „cu patrahirul în gât, din casă în casă și a pus oamenii să jure pe cruce și în special femeile, că vor vota ochiul. De aceea femeiele în ziua de alegeri erau îngrozite și nici nu vroiau să asculte de oamenii noștri” ⁴⁸, după cum era consemnat într-un raport al unui activist trimis pe teren. Mai mult, în secțiile electorale chiar o parte din delegații și asistenții B.P.D., dintre ei și membri ai F.P., au „trădat, trecând de partea reacțiunii, sau fiind pasivi, nedepunând muncă” ⁴⁹. Cu toate măsurile de securitate luate unele scăpări ale rezultatelor reale au apărut într-o serie de prefecturi, la Roman de exemplu ⁵⁰, evident fiind consemnată o discrepanță față de rezultatele oficiale prezentate de guvern.

Meritul principal în obținerea victoriei B.P.D. revine Ministerului de Interne, aflat sub conducerea lui Teohari Georgescu, care a desfășurat o activitate deosebit de intensă. Astfel, prin ordinul M.A.I. nr. 42330/9 noiembrie 1946 ⁵¹ au fost puse la dispoziția partidelor din B.P.D. un număr suplimentar de mijloace de transport pentru zilele de 18 și 19 noiembrie, stabilindu-se ca începând cu 18 noiembrie toate organele de ordine să fie mobilizate ⁵², o altă circulară semnată de Teohari Georgescu precizând că „nici un fel de informațiuni sau date statistice privitoare la alegeri nu pot fi date direct corespondenților presei străine sau ofițerilor armatelor aliate” ⁵³. Dar, în ciuda tuturor măsurilor luate, în final soluția salvatoare a constituit-o falsificarea rezultatelor reale și luarea de măsuri drastice împotriva opozanților ⁵⁴.

Pe baza deciziei Comitetului Central Executiv al B.P.D., în octombrie, Frontul Plugarilor a participat în alegeri cu 13 capi de listă și 85 de candidați, fiind la paritate cu P.C.R., P.S.D. și P.N.L. — Tătărăscu ⁵⁵. Dintre aceștia 71 au intrat în Parlament, Petru Groza fiind ales în jud. Cluj ⁵⁶, alături de el devenind deputați, printre alții. C. Agiu, Romulus Zăroni, Miron Belca, Mihai Ralea, Nichifor Stere, Stanciu Stoian, Octav Livezeanu, Grigore Geamănu, Ion Moga Fileriu, Mihai Ghelmegeanu ⁵⁷ ș.a. Frontul Plugarilor a devenit astfel gruparea cea mai bine reprezentată din Adunarea Deputaților, participând și la formarea noului guvern, remaniat în urma alegerilor, alături de Petru Groza, care-și păstra postul de prim ministru, activând ca miniștri Traian Săvulescu, Romulus Zăroni și Octav Livezeanu, precum și 3 subsecretari de stat ⁵⁸. Dincolo de fațadă, F.P. a rămas la remorca P.C.R., înmixtiunea acestuia

continuând în ciuda protestelor potrivit cărora „s-a ajuns până acolo încât au început a spune în mase căci F.P. nu mai este și toți membrii F.P.-ului au trecut la P.C.R.”⁵⁹.

1947 a fost un an decisiv ce a marcat încetarea ultimelor forme de democrație în România, din nou Frontului Plugarilor revenindu-i rolul de a polariza masele de țărani și a le pregăti în vederea noilor realități. Pentru clarificarea situației la nivelul conducerii pe 8—9 ianuarie 1947 s-a desfășurat o plenară, sub conducerea lui Petru Groza, la care s-a hotărât eliminarea celor asupra cărora planau dubii⁶⁰. Dar, în pofida măsurilor luate de la centru, în teritoriu credibilitatea Frontului Plugarilor a scăzut enorm, în multe regiuni activitatea fiind ca și inexistentă, după cum plastic se preciza într-o notă informativă „Frontul Plugarilor sucombă văzând cu ochii”⁶¹. În prim plan au trecut comuniștii, care și-au pus în aplicare planul final de preluare a întregii puteri în stat, ceea ce s-a și realizat prin eliminarea P.N.Ț. și P.N.L., apoi a lui Gheorghe Tătărăscu, prin abdicarea regelui și la începutul lui 1948, prin așa-zisa fuziune cu P.S.D. La rândul ei, gruparea lui Petru Groza a avut misiunea de a realiza unitatea în rândurile țărănimii prin absorbirea dizidenței național-țăraniste — Alexandrescu. Astfel, la 12 ianuarie 1948, Anton Alexandrescu a adresat o scrisoare⁶² lui Petru Groza propunându-i fuziunea, tratativele începând a doua zi. Evenimentul s-a produs la 20 ianuarie, pe baza unor condiții generale, la mod în epocă, preconizându-se strângerea alianței cu clasa muncitoare și partidul ei, prietenia cu U.R.S.S. și respectarea hotărârilor luate de C. C. al F.P. în 28 aprilie 1947, ce prevedeau revizuirea și regrouparea cadrelor⁶³, în fapt o devansare cu 2 ani a celebrelor verificări ale membrilor P.M.R. din 1949—1950.

Pe baza noilor realități din țară, care devenise din Regat, Republică populară, în martie 1948 au fost organizate noi alegeri, la care opoziția a fost acceptată în mod simbolic, fiind reprezentată de P.N.L — Bejan și P.Ț.D. — Lupu. Coaliția guvernamentală s-a prezentat din nou unită sub titulatura Frontului Democrației Populare, compus din 4 formațiuni (P.M.R., F.P., P.N.P., Uniunea Populară Maghiară), în Consiliul Național al F.D.P., Frontul Plugarilor fiind reprezentat de Petru Groza (președinte), Anton Alexandrescu și Ion Onțanu⁶⁴. Pe baza rezultatelor oficiale, care au consemnat 93,20% din voturi pentru F.D.P., Frontul Plugarilor i-au revenit 126 de mandate din cele 405 obținute de coaliție. Astfel, în urma acestor rezultate s-a constituit prima Mare Adunare Națională, care a votat Constituția Republicii Populare Române, totodată fiind remaniat și guvernul, în fruntea sa fiind menținut Petru Groza⁶⁵. În condițiile construcției socialismului nici Frontul Plugarilor n-a fost ocolit de acțiunea de restructurare, care s-a făcut simțită până la nivelul regionalelor, în funcții de decizie fiind promovați oameni cu o slabă pregătire, ce se rezuma la cursurile speciale ale partidului. Pentru a exemplifica, în Biroul Județean Iași președintele Gheorghe Lefter avea 7 clase primare, dar absolvise o școală medie a organizației P.M.R. Iași între 26 ianuarie — 8 martie 1948, iar secretarul Frontului Plugarilor din același birou, Mihai Gheorghiu, tot cu 7 clase, absolvise un curs seral antifascist de cadre în lagărul 84/2 din URSS în 1943⁶⁶. Între timp a continuat acțiunea de cooptare de noi membri, în decembrie 1948 ajungându-se 1,1 milioane⁶⁷, în paralel continuând integrarea Frontului în structurile

de partid. Astfel, în 1949, dacă în comitetul de plasă Podu Iloaiei din 21 de membri 19 făceau parte și din P.M.R.⁶³, la nivelul județului tot biroul F.P. avea și carnetul roșu⁶⁹. Obiectivele ultimilor ani de activitate, 1949—1952, rezervate organizației conduse de dr. Petru Groza s-au redus mai mult la sarcini ideologice vizând educarea maselor în spiritul noii epoci, ca și participarea activă la „lupta pentru pace”. Un efort deosebit a fost depus în vederea lămuririi țăranilor să intre în G.A.C.-uri, fără a fi obținute rezultatele scontate, fiind notorie rezistența țăranilor în fața actelor de depozitare de pământ. În sate circulau insistent opinii potrivit cărora „cei ce se vor înscrie în G.A.C. vor umbla cu tinicheaua la spate”⁷⁰, ceea ce ne scutește de alte comentarii.

Ultimul act politic major la care a participat Frontul Plugarilor au fost alegerile din 30 noiembrie 1952 la care F.D.P. a obținut 98,84% din voturi⁷¹. După aceasta a început activitatea de audiodizolvare, Partidul Muncitoresc Român devenind partid unic, Partidul Național Popular încetându-și activitatea încă din februarie 1949. Scăderea rolului Frontului Plugarilor s-a resimțit treptat, în paralel fiind trecut pe o linie secundară și Petru Groza, de pe 2 iunie 1952 el fiind înlocuit în fruntea guvernului de către Gheorghe Gheorghiu-Dej, primind în schimb funcția, onorifică, de președinte al prezidiului M.A.N., pe care a păstrat-o până la moartea sa, la 7 ianuarie 1958. Autodizolvarea Frontului Plugarilor a fost hotărâtă la 7 ianuarie 1953, și s-a desfășurat între 9 februarie și 20 martie, la 22 martie încetându-și apariția și ziarul „Frontul Plugarilor”, ce devenise între timp cotidian, săptămânal. În vederea realizării cu succes a acestei acțiuni, Comisia Centrală de Autodizolvare a Frontului Plugarilor a trimis la 9 martie 1952 o serie de instrucțiuni⁷². Ele stabileau ca până la 20 martie toate consiliile regionale să-și definească activitatea, în paralel întreg activul și personalul salariat de la regiuni și raioane urmând a fi repartizat la alte munci, odată cu cadrele fiind transferate și dosarele personale.

Organizația politică a plugărimii a dispărut de pe scena istoriei după ce timp de aproape 10 ani a fost cel mai fidel aliat al comuniștilor. De altfel, concluzionând, putem afirma că Frontul Plugarilor n-a fost practic un partid politic în adevăratul sens al cuvântului, ci o organizație politică de masă, cu scopuri bine definite, acționând asupra unui segment foarte bine delimitat al populației. Rolul rezervat Frontului Plugarilor a fost important tocmai datorită faptului că a avut de rezolvat problema țăranimii, care reprezenta majoritatea populației, dar care, în același timp, era și cea mai conservatoare din punctul de vedere al rezistenței la transformările preconizate de comuniști, respectiv schimbarea naturii relațiilor de proprietate asupra pământului. În cazul Frontului Plugarilor conducerea comunistă nu s-a mulțumit cu situația de a avea un simplu aliat ci a acționat consecvent pentru a pune pe picioare această organizație în lumea satelor, iar apoi a ajutat-o prin mijloace materiale și ideologice, mergând de la trimiterea unor propagandiști ai P.C.R. pentru a acționa în beneficiul F.P. și până la preluarea frâielor de conducere ale Frontului prin intermediul membrilor de partid care aveau „dublă legitimare”, fapt confirmat de un material documentar suficient. Așadar, Frontul Plugarilor a fost o organizație politică de masă, condusă din umbră de P.C.R., care a avut un aport decisiv la instaurarea dictaturii comuniste în România.

NOTE

- 1 **Documente din istoria Partidului Comunist din România**, vol. II, 1953. doc. 71.
- 2 Idem, doc. 129.
- 3 Robert Lee Wolff, **The Balkans in our time**, New York, 1967, p. 241.
- 4 Gheorghe Barbul, **Al treilea om al Axei. Memorial Antonescu**, Iași, 1992, p. 37, 38.
- 5 **Ibidem**, p. 138—139.
- 6 **23 August 1944. Documente**, vol. II, București, 1984, doc. 605, nota 1.
- 7 Idem, doc. 601.
- 8 „Universul”, 2 octombrie 1944.
- 9 **Arhiva Comitetului Județean P.C.R. Dolj**, fond 8, dos. 859, f. 1. **apud Organizații de masă legale și ilegale create, conduse sau influențate de P.C.R. 1921—1944**, vol. I, 1970, p. 495, nota 206.
- 10 ArhStIași, fond Comitetul Regional. Frontul Plugarilor dos. 1, f. 2.
- 11 Idem, fond 1, Comitetul Regional Frontul Plugarilor — Moldova, dos. 3/1945, f. 56—58.
- 12 ArhStBuc., fond Președinția Consiliului de Miniștri — cabinetul militar, dos. 195/1914, f. 6.
- 13 **23 August 1944. Documente**, vol. III, doc. 997.
- 14 „Scânteia”, 8 ianuarie 1945.
- 15 **23 August 1944. Documente**, vol. IV, doc. 1164.
- 16 James F. Byrnes, **Speaking frankly**, 1947, p. 51—52.
- 17 Tad Szulc, **Czechoslovakia since world war II**, 1971, pp. 24.
- 18 Winston Churchill, **Mémoires sur la deuxième guerre mondiale**, vol. VI, part. 2, 1948—1952, p. 74—75.
- 19 Maxime Mourin, **Histoire des nations européennes**, vol. III, 1962—1963, p. 403.
- 20 ArhStBuc., fond Casa Regală Mihai, dos. 30/1945, f. 104.
- 21 Comunicatul Casei Regale nr. 11, publicat în M.O., nr. 54, 7 martie 1945, p. 1702.
- 22 Idem.
- 23 ArhStBuc., fond Ministerul Propagandei Naționale, Informații, dos 939, f. 182.
- 24 ArhStIași, fond I, Comitetul Regional PMR Moldova, dos. 46/1945, f. 6.
- 25 Idem, fond 1, Comitetul Regional FP Moldova, dos. 3/1945, f. 18.
- 26 Idem, fond Sfatul Popular Regional Iași, dos. 1/1945, f. 220.
- 27 „Scânteia”, 1 iulie 1945.
- 28 Unele rapoarte al PMR, precizând ostilitatea populației, consemnează uneori aspecte tragicomice. De exemplu, la Cîmplung Moldovenesc, în noiembrie 1945, la o recepție oferită în onoarea lui Emil Bodnăraș, la care au fost prezenți și oponanți ai regimului, în momentul când a fost strigată lozinca „Trăiască guvernul Groza care a adus bumbac în țară”, a venit prompt replica „Trăiască Petru Bumbac care a dus groaza în țară”. ArhStIași, fond Comitetul Regional de Partid Moldova, dos. 4/1944—1945, f. 115.
- 29 „Scânteia”, 21 februarie 1945.
- 30 **Documente privind istoria militară a poporului român. 13 mai 1945—30 decembrie 1947**, București, 1988, doc. 143.
- 31 Tudor Hârsu, **Programele partidelor din România**, 1946, p. 73.
- 32 ArhStTim fond Comitetul Județean Timiș Torontal dos. 1/1946, f. 34.
- 33 Idem, Comitetul Regional PCR Banat, dos. 3/1945, f. 46—55.
- 34 ArhStIași, fond Comitetul Regional Moldova FP, dos. 20, f. 2.
- 35 Idem, dos. 23, f. 6.
- 36 Idem, fond 1, Comitetul Regional P.C.R. Iași, dos. 1/1946, f. 26.
- 37 „Scânteia”, 6 iunie 1946.
- 38 ArhStBuc, fond Ministerul de Interne, direcția Administrației de Stat dos. 13/1946, f. 12.
- 39 Idem, f. 14.
- 40 ArhStTim., fond Comitetul Județean PCR Timiș Torontal, dos. 36/1946, f. 43.,
- 41 ArhStIași, fond 1, Comitetul Regional PCR Moldova, dos. 1950, f. 46.
- 42 ArhStTim., fond Comitetul Regional PCR Banat, dos. 1/1945, f. 121.

- 43 ArhStIași, fond Comitetul Regional de Partid Moldova, dos. 21/1944—1945, f. 28.
- 44 Idem, dos. 30/1946, f. 179.
- 45 Idem, dos. 2/1946, f. 175—176.
- 46 ArhStBuc., fond Ministerul de Interne, direcția Administrației de Stat, dos. 46/1946, f. 70.
- 47 Idem, f. 56.
- 48 ArhStIași, fond 1, Comitetul Regional PCR Iași, dos. 1579 f. 207.
- 49 Idem, f. 203 și 310.
- 50 Idem, dos. 1/1946, f. 256.
- 51 Idem, fond Inspectoratul General Administrativ Iași, dos. 63/1946, nepag.
- 52 Ibidem, 3.I.1946, f. 13.
- 53 ArhStTim., fond Inspectoratul General Administrativ Timiș, dos. 25/1946, f. 73.
- 54 ArhStIași, fond Inspectoratul General Administrativ Iași, dos. 2/1946, f. 305.
- 55 „Poporul”, 4 octombrie 1946.
- 56 M. O., nr. 26, 1 februarie 1947, p. 750.
- 57 Lista completă în „Frontul Plugarilor”, 25 noiembrie 1946.
- 58 „Semnalul” 1 decembrie 1946.
- 59 ArhStIași, fond Comitetul Regional Moldova — FP, dos. 20, f. 4.
- 60 Victor Frunză, **Istoria stalinismului în România**, 1990, p. 304—305.
- 61 ArhStIași, fond Sfatul Popolar Regional Iași, dos. 10/1947, f. 29.
- 62 „Frontul Plugarilor”, 22 ianuarie 1948.
- 63 Idem, 24 ianuarie 1948.
- 64 Idem, 1 martie 1948.
- 65 Lista membrilor guvernului în M.O., nr. 88, 14 aprilie 1948.
- f. 165.
- 66 ArhStIași, fond Comitetul Regional Moldova — FP, dos. 42, f. 165.
- 67 Gh. I. Ioniță, Gh. Țuțui, **Frontul Plugarilor**, 1970, p. 274.
- 68 ArhStIași, fond Comitetul Regional Moldova — FP, dos. 49, f. 1.
- 69 Idem, dos. 41, f. 31.
- 70 Idem, fond 1, Comitetul Regional PF Moldova, dos. 3/1945, f. 45.
- 71 „Frontul Plugarilor”, 7 decembrie 1952.
- 72 ArhStIași, fond Comitetul Regional Moldova — FP, dos. 98, f. 23—24.

LE FRONT DES AGRICULTEURS (FRONTUL PLUGARILOR) — PARTI POLITIQUE OU ORGANISATION DE MASSE (1944—1953) ?

Résumé

Après le 23 août 1944 en Roumanie a commencé „l'époque de démocratie populaire”. En fait, il s'agit d'une action par laquelle l'Union Soviétique a renversé l'ordre d'état de notre pays. Pendant cette action le moyen principal a été le P.C.d.P. Mais comme celui était sans forces, on appelle à des alliés. Le plus importante d'entre eux a été le Front des Agriculteurs, organisation politique dirigée par Pierre Graza et fondée à Deva, en 1933. Le Front avait comme zone principale d'action les villages, là où habitait 80% de la population.

La mission essentielle était de préparer les paysans pour transformation socialiste de l'agriculture, après le modèle soviétique. Il a été dirigé à demeure par les communistes, jusqu'à sa autodissolution, en février 1953. Pendant toute la période le Front des Agriculteurs a été plutôt une organisation de masse et moins un parti politique.